

**Cauza C-288/23 [El Baheer]<sup>1</sup>****Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

3 mai 2023

**Instanța de trimitere:**

Verwaltungsgericht Stuttgart (Germania)

**Data deciziei de trimitere:**

2 mai 2023

**Reclamant:**

HE

**Pârâtă:**

Bundesrepublik Deutschland

**Obiectul procedurii principale**

Acțiune în acordarea statutului de refugiat, în subsidiar în acordarea statutul conferit prin protecție subsidiară și, tot în subsidiar, în constatarea unei interdicții naționale de îndepărtare.

**Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară**

Interpretarea articolului 3 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul 604/2013, a articolului 4 alineatul (1) a doua teză și a articolului 13 din Directiva 2011/95, a articolului 10 alineatele (2) și (3) și a articolului 33 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, precum și a articolului 6 alineatul (2) din Directiva 2008/115; temeiul juridic: articolul 267 TFUE.

<sup>1</sup> Prezenta cauză are o denumire fictivă, care nu corespunde numelui real al niciunei părți la procedură.

## Întrebările preliminare

1) În situația în care un stat membru nu se poate prevala de permisiunea prevăzută la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE de a respinge ca inadmisibilă cererea de protecție internațională în ceea ce privește statutul de refugiat acordat de un alt stat membru, deoarece condițiile de viață din acest stat membru ar expune solicitantul unui risc serios de a suferi tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolul 3 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul (UE) nr. 604/2013, articolul 4 alineatul (1) a doua teză și articolul 13 din Directiva 2011/95/UE, precum și articolul 10 alineatele (2) și (3), articolul 33 alineatul (1) și articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE trebuie interpretate în sensul că statutul de refugiat acordat anterior împiedică statul membru în care a fost prezentată o cerere de protecție internațională să o examineze în mod neutru în ceea ce privește soluția ce urmează a fi adoptată, și îl obligă să acorde solicitantului statutul de refugiat fără a analiza condițiile materiale ale acestei protecții?

2) În cazul în care la prima întrebare se răspunde că statul membru nu este ținut de decizia unui alt stat membru de acordare a statutului de refugiat și că statul membru examinează în mod neutru cererea de protecție internațională care i-a fost prezentată:

obligației solicitantului, prevăzută la articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115/CE, de a pleca imediat de pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat, i se opun împrejurări existente în acest din urmă stat care ar expune solicitantul unor tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale, cu consecința că statul membru poate emite o decizie de returnare a solicitantului în țara de origine în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE, fără a fi necesar să respecte în prealabil obligația prevăzută la articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115/CE?

În aceste condiții, este necesar să se țină seama în mod izolat de împrejurări din statului membru care a acordat statutul de refugiat, cu alte cuvinte, să se aplice criteriul pentru o decizie în conformitate cu articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE, sau se poate avea în vedere faptul că, după examinarea în mod neutru de către statul membru [a cererii de azil], nu îi este acordat în acest stat niciun statut de protecție, putând astfel alege să se întoarcă în celălalt stat membru care i-a acordat statutul de refugiat sau în țara sa de origine?

3) În cazul în care la a doua întrebare se răspunde că solicitantului trebuie să i se ceară, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115/CE, să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat:

obligația solicitantului, prevăzută la articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115/CE, de a se întoarce imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat și decizia de returnare în țara de origine a solicitantului în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE se poate impune și, respectiv, adopta printr-un singur act administrativ?

4) În cazul în care la a doua întrebare se răspunde că solicitantului trebuie să i se ceară în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115/CE să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat:

principiul nereturnării [articolul 18 și articolul 19 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale, articolul 5 din Directiva 2008/115/CE, precum și articolul 21 alineatul (1) din Directiva 2011/95/UE] se opune unei decizii de returnare în țara de origine a solicitantului în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE, în situația în care solicitantului i-a fost acordat statutul de refugiat într-un alt stat membru, însă statul membru în care se află în prezent și în care a prezentat o cerere de azil ajunge, în urma examinării în mod neutru pe care o efectuează, la concluzia că solicitantului nu i se poate acorda niciun statut de protecție?

5) În cazul în care la a patra întrebare se răspunde că principiul nereturnării se opune unei decizii de returnare:

principiul nereturnării [articolul 18 și articolul 19 alineatul (2) din cartă, articolul 5 din Directiva 2008/115/CE, precum și articolul 21 alineatul (1) din Directiva 2011/95/UE] trebuie examinat deja la emiterea deciziei de returnare în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE, cu consecința că nu se poate emite o decizie de returnare, sau este obligatoriu să se emită o decizie de returnare în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE și apoi să se amâne îndepărtarea în temeiul articolului 9 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/115/CE?

### **Dispozițiile de drept al Uniunii invocate**

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), articolul 4, articolul 18 și articolul 19 alineatul (2)

Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (denumit în continuare „Regulament nr. 604/2013”), articolul 3

Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (denumită în continuare „Directiva 2008/115”), articolul 5, articolul 6 alineatul (2), articolul 9 alineatul (1)

Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (denumită în continuare „Directiva 2011/95”), articolele 4, 13, 21

Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (denumită în continuare „Directiva 2013/32”), articolul 10 și articolul 33 alineatul (2)

### **Dispozițiile naționale invocate**

Legea fundamentală, articolul 16a

Asylgesetz (Legea privind azilul, denumită în continuare „AsylG”): articolul 1 („Domeniul de aplicare”) alineatul (1) punctul 2, articolul 3 („Acordarea statutului de refugiat”) alineatele (1), (3) și (4), articolul 4 („Protecția subsidiară”) alineatul (1), articolul 29 („Cereri inadmisibile”) alineatul (1) punctul 2, articolul 34 („Ordinul de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării”) alineatul (1) prima teză

Aufenthaltsgesetz (Legea privind șederea străinilor, denumită în continuare „AufenthG”): articolul 50 („Obligația de plecare”) alineatul (3), articolul 59 („Ordinul de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării”) alineatul (1) prima teză, articolul 60 („Interdicția îndepărtării”) alineatele (1), (5) și (7), articolul 60a („Suspendarea provizorie a îndepărtării [Tolerare]”) alineatul (2) prima teză

### **Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale**

- 1 Reclamantul, căruia Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, (denumit în continuare „Oficiul Federal”) i-a respins în ansamblu cererea de azil, solicită, prin acțiunea formulată, acordarea statutului de refugiat, în subsidiar acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară și, tot în subsidiar, constatarea unei interdicții naționale de îndepărtare.
- 2 Reclamantul s-a născut în anul 1996 și este apatrid de origine palestiniană. La 12 august 2020, Grecia i-a acordat statut de refugiat. El deține un permis de ședere

pentru refugiați, eliberat în Grecia, valabil până la 11 august 2023. El nu se poate întoarce în Grecia, deoarece, potrivit constatărilor interne ale Oficiului Federal, ar exista un risc serios de a suferi în această țară tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din cartă.

- 3 Prin decizia din 30 noiembrie 2022, Oficiul Federal a refuzat să îi acorde statutul de refugiat, i-a respins cererea de azil, nu i-a recunoscut statutul conferit prin protecție subsidiară și a constatat că nu există interdicții de îndepărtare în înțelesul articolului 60 alineatul (5) și alineatul (7) prima teză din AufenthG. Oficiul a cerut reclamantului să părăsească teritoriul Republicii Federale Germania în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei, cu precizarea că, în cazul introducerii unei acțiuni, termenul de plecare expiră în 30 de zile de la finalizarea definitivă a procedurii de azil. Totodată, i-a fost pus în vedere că în cazul în care nu respectă termenul de plecare va fi îndepărtat în regiunile palestiniene autonome, în Fâșia Gaza sau într-o altă țară în care poate intra ori care este obligată să îl readmită.
- 4 Prin intermediul acțiunii din 22 decembrie 2022, introdusă împotriva acestei decizii, reclamantul solicită obligarea pârâtei să îi acorde statutul de refugiat, considerând că pârâta este ținută de decizia Greciei prin care i s-a acordat statutul de refugiat. În subsidiar, solicită obligarea pârâtei recunoașterea statutului conferit prin protecție subsidiară și, tot în subsidiar, constatarea unei interdicții naționale de îndepărtare în înțelesul articolului 60 alineatul (5) și alineatul (7) prima teză din AufenthG.

### **Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare**

- 5 Soluționarea litigiului de pe rolul instanței de trimitere depinde de răspunsul la întrebările preliminare.

#### ***Prima întrebare preliminară***

- 6 Prima întrebare preliminară vizează interpretarea articolului 3 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 604/2013, a articolului 4 alineatul (1) a doua teză și a articolului 13 din Directiva 2011/95, precum și a articolului 10 alineatele (2) și (3) și a articolului 33 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32. Instanța de trimitere subliniază faptul că această întrebare face deja obiectul unei proceduri aflate pe rolul Curții (cauza C-753/22). Pentru motivarea primei întrebări preliminare, instanța face referire integral, în explicațiile sale privind prima întrebare preliminară, la motivarea din ordonanța de trimitere a Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) din cauza C-753/22.

#### ***A doua-a cincea întrebare preliminară***

- 7 Prin intermediul celei de a doua-a cincea întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită lămuriri suplimentare privind decizia de returnare, pentru situația

în care Curtea va răspunde la prima întrebare preliminară că statul membru nu este ținut de decizia unui alt stat membru de acordare a statutului de refugiat și că statul membru examinează în mod neutru cererea de protecție internațională care i-a fost prezentată.

- 8 Potrivit deciziei Oficiului Federal, reclamantul nu doar că nu are dreptul să i se acorde statut de refugiat, dar nu are nici dreptul de a fi recunoscut ca beneficiar al dreptului de azil, de a i se acorda statutul conferit prin protecție subsidiară sau de a se constata existența unei interdicții naționale de îndepărtare.
- 9 Reclamantul nu are nici dreptul de a i se acorda statutul conferit prin protecție subsidiară, deoarece, potrivit declarațiilor făcute la Oficiul Federal, nu există niciun risc serios de a fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau de a se executa împotriva lui o asemenea pedeapsă, de a fi torturat sau supus altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante. În privința lui nu există nici amenințări grave și individuale la adresa vieții sale ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.
- 10 Reclamantul nu are nici dreptul de a se constata, pentru motive umanitare, existența unei interdicții de îndepărtare în conformitate cu articolul 60 alineatul (5) sau alineatul (7) prima teză din AufenthG. Instanța de trimitere pornește de la premisa că, în pofida condițiilor generale de viață precare din Fâșia Gaza, reclamantul și-ar putea asigura subzistența în cazul returnării.
- 11 Întrucât reclamantul nu beneficiază astfel de niciun statut de protecție și nici nu posedă un alt permis de ședere, în temeiul articolului 34 din AsylG coroborat cu articolul 59 alineatul (1) prima teză din AufenthG, trebuie să se emită un ordin de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării și să se fixeze un termen corespunzător pentru executarea acestuia. Soluția corespunde unei decizii de returnare în sensul articolului 3 punctul 4 din Directiva 2008/115.
- 12 Oficiul Federal nu a somat însă reclamantul în temeiul articolului 59 alineatul (3) a doua teză din AufenthG, prin care a fost transpus articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115, să plece imediat în Grecia. În privința legalității ordinului de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării în țara de origine a reclamantului, se pune, așadar, întrebarea dacă ar fi fost necesar ca reclamantul să fie somat în prealabil să plece în Grecia.
- 13 În legătură cu această decizie de returnare, care trebuie emisă în temeiul dreptului național, se adresează a doua-a cincea întrebare preliminară, referitoare la compatibilitatea unei decizii de returnare în țara de origine a reclamantului cu prevederile articolului 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115 și a articolului 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115, precum și cu principiul nereturnării.

*A doua întrebare preliminară*

- 14 Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, se solicită să se stabilească dacă, anterior emiterii deciziei de returnare, din articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115 rezultă obligația solicitantului de a pleca imediat în celălalt stat membru care i-a acordat statutul de refugiat, sau dacă această obligație nu există atunci când, precum în speță, în statul membru care a recunoscut statutul de refugiat există împrejurări care ar expune solicitantul unor tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din cartă.
- 15 Articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115 prevede că nicio decizie de returnare nu poate fi emisă împotriva unui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală care posedă o autorizație care conferă un drept de ședere în alt stat membru. În acest caz, resortisantului țării terțe i se cere mai întâi să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru în care posedă o autorizație care îi conferă un drept de ședere. Numai în cazul în care persoana nu se conformează acestei cereri sau în cazurile în care există riscuri pentru ordinea publică sau securitatea națională se adoptă o decizie de returnare (a se vedea Recomandarea (UE) 2017/2338 a Comisiei din 16 noiembrie 2017 de instituire a unui manual comun în materie de returnare care să fie utilizat de autoritățile competente ale statelor membre atunci când desfășoară activități legate de returnare).
- 16 După cât poate constata instanța de trimitere, plecarea imediată a resortisantului unei țări terțe din motive de ordine publică sau de securitate națională [articolul 6 alineatul (2) a doua teză al doilea caz din Directiva 2008/115/CE] este singura excepție prevăzută de această directivă de la obligația prevăzută la articolul 6 alineatul (2) prima teză, respectiv de a cere resortisantului unei țări terțe să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat.
- 17 În împrejurările din speță, se ridică însă problema dacă trebuie să mai existe o excepție de la obligația de a cere plecarea în celălalt stat membru. În împrejurări precum cele din speță, în care nu poate fi emisă o decizie în conformitate cu articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, întrucât se opun împrejurări existente în statul membru care a acordat statutul de refugiat, care ar expune solicitantul unor tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din cartă, ar fi contradictorie somarea prealabilă a solicitantului să plece tocmai în acel stat (referitor la criteriul ce trebuie aplicat pentru a stabilit dacă există împrejurări care ar expune solicitantul unor tratamente inumane sau degradante, a se vedea de exemplu Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene [denumită în continuare „Curtea”] din 19 martie 2019, Ibrahim și alții, C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17, EU:C:2019:219).
- 18 Acest lucru ar trebui privit diferit în cazul în care în cadrul aprecierii s-ar ține seama izolat nu numai de împrejurări din statul membru care a acordat statutul de refugiat (în speță, Grecia), ci și de faptul că, după examinarea în mod neutru de către statul membru [a cererii de azil] (în speță, Germania), solicitantul nu a

dobândit niciun statut de protecție. Or, dacă statul membru nu este ținut de statutul de refugiat acordat de celălalt stat membru (obiectul primei întrebări preliminare) și ajunge, în cadrul propriei examinări a cererii de azil a solicitantului, la concluzia că nu există motive care se opun întoarcerii solicitantului în țara sa de origine, solicitantul ar putea alege să se întoarcă fie în celălalt stat membru care i-a acordat statutul de refugiat, fie în țara sa de origine.

*A treia întrebare preliminară*

- 19 În cazul în care la a doua întrebare se răspunde că solicitantului trebuie să i se ceară, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115, să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat, se pune întrebarea dacă obligația prevăzută la articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115 și decizia de returnare în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115 se impune și, respectiv, se adoptă printr-un singur act administrativ ori la momente diferite (a treia întrebare preliminară).
- 20 Este necesar să se lămurească acest aspect, deoarece, în opinia instanței, din articolul 50 alineatul (3) a doua teză din *AufenthG*, prin care s-a transpus în dreptul național articolul 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115, nu rezultă cu claritate dacă se impune separarea în timp a somației de a pleca în celălalt stat membru și a ordinului de părăsire a teritoriului sub sancțiunea îndepărtării în țara de origine.
- 21 Pentru ipoteza separării în timp a deciziilor în discuție pot fi avute în vedere precizările de la punctul 5.4 din Recomandarea (UE) 2017/2338 a Comisiei din 16 noiembrie 2017 de instituire a unui manual comun în materie de returnare care să fie utilizat de autoritățile competente ale statelor membre atunci când desfășoară activități legate de returnare.

*A patra întrebare preliminară*

- 22 În cazul în care la a doua întrebare preliminară se răspunde că solicitantului nu trebuie să i se ceară să se întoarcă imediat pe teritoriul statului membru care i-a acordat statutul de refugiat în temeiul articolului 6 alineatul (2) prima teză din Directiva 2008/115, se pune întrebarea dacă se poate adopta o decizie de returnare în țara de origine a solicitantului în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115 sau dacă adoptarea acestei decizii este contrară principiului nereturnării [articolul 18 și articolul 19 alineatul (2) din cartă, articolul 5 din Directiva 2008/115 și articolul 21 alineatul [(1)] din Directiva 2011/95] întrucât un alt stat membru a acordat solicitantului statutul de refugiat (a patra întrebare preliminară).
- 23 Deoarece această întrebare se adresează numai pentru situația în care la prima întrebare se răspunde că decizia prin care celălalt stat membru a acordat statutul de refugiat nu are efect obligatoriu, ar exista cel puțin un „efect obligatoriu



limitat” al acestei decizii a celuilalt stat membru dacă la a patra întrebare preliminară s-ar răspunde că principiul nereturnării se opune unei decizii de returnare.

- 24 Într-un caz precum prezentul, în care, la examinarea pe care o realizează, statul membru ajunge la concluzia că solicitantului nu i se poate acorda nici un statut de protecție, și, având în vedere principiul nereturnării, acest stat membru nu poate emite nici o decizie de returnare, solicitantul nu se poate întoarce în celălalt stat membru din cauza împrejurărilor existente în acesta și nici nu poate obține un permis de ședere în statul membru în care se află momentan. Potrivit dreptului național, el are însă posibilitatea să beneficieze de o așa-numită „tolerare” [articolul 60a alineatul (2) prima teză din AufenthG], așadar, de suspendarea îndepărtării.
- 25 Tolerarea existenței unui asemenea „statut intermediar” al resortisanților țărilor terțe, care se află pe teritoriul național al unui stat membru fără drept și fără permis de ședere, împotriva cărora nu se poate emite însă nicio decizie de returnare valabilă, este contrară atât obiectului Directivei 2008/115, cât și modului de redactare a articolului 6 din această directivă (a se vedea Hotărârea Curții din 3 iunie 2021, Westerwaldkreis, C- 546/19, EU:C:2021:432, punctul 57).
- 26 Potrivit articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2008/115, statele membre sunt obligate să emită o decizie de returnare împotriva oricărui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor, în măsura în care dreptul Uniunii nu prevede o excepție expresă. Statele membre nu pot tolera șederea ilegală pe teritoriile lor a resortisanților țărilor terțe fără a începe o procedură de returnare sau a acorda o autorizație care conferă un drept de ședere. Directiva 2008/115 nu poate fi interpretată în sensul că obligă un stat membru să acorde un permis de ședere resortisantului unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul său în cazul în care împotriva acestui resortisant nu se poate emite nici o decizie de returnare, nici o măsură care să pună capăt șederii sale. În ceea ce privește mai precis articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2008/115, această dispoziție se limitează să permită statelor membre să acorde, din motive de compasiune sau umanitare, un drept de ședere, în temeiul dreptului lor național, iar nu al dreptului Uniunii, resortisanților unor țări terțe care locuiesc ilegal pe teritoriul lor (a se vedea Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Îndepărtare – Cannabis medicinal], C- 69/21, EU:C:2022:913, punctul 85 și următorul).

*A cincea întrebare preliminară*

- 27 În aceste condiții, se adresează a cincea întrebare preliminară: în cazul în care la a patra întrebare se răspunde că decizia de returnare în țara de origine a solicitantului este contrară principiului nereturnării, se pune întrebarea dacă acest aspect trebuie verificat deja la emiterea deciziei de returnare în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din Directiva 2008/115 – cu consecința că decizie de returnare nu se poate emite – sau dacă este

obligatorie emiterea unei decizii de returnare în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) a doua teză coroborat cu alineatul (1) din această directivă și apoi amânarea îndeplinirii în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) litera (a) din directivă.

- 28 În opinia instanței de trimitere, jurisprudența Curții referitoare la acest aspect este contradictorie.
- 29 Pe de o parte, Curtea a statuat că atunci când există motive serioase și întemeiate de a se crede că un resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru ar fi expus, în cazul returnării într-o țară terță, unui risc real de tratamente inumane sau degradante, în sensul articolului 4 din cartă, resortisantul respectiv nu poate face obiectul unei decizii de returnare în această țară atât timp cât persistă un asemenea risc (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Îndeplinire – Cannabis medicinal]*, C- 69/21, EU:C:2022:913, punctul 58; a se vedea în acest sens și Hotărârea din 24 februarie 2021, *M și alții, [Transfer într-un stat membru]*, C- 673/19, EU:C:2021:127, punctele 42 și 45, precum și Ordonanța din 15 februarie 2023, *GS, C-484/22, EU:C:2023:122, punctul 28*).
- 30 Pe de altă parte, Curtea a decis că ar fi contrar atât obiectului Directivei 2008/115, cât și modului de redactare a articolului 6 din această directivă să se tolereze existența unui „statut intermediar” de resortisanți ai unor țări terțe care s- ar afla pe teritoriul unui stat membru fără drept și fără permis de ședere și care, eventual, ar face obiectul unei interdicții de intrare, dar în privința cărora nu ar mai subzista nicio decizie de returnare validă. Aceste considerații rămân valabile și în ceea ce privește resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul unui stat membru care nu pot fi îndeplinați, din moment ce principiul nereturnării se opune îndeplinirii. Potrivit acestei hotărâri, din articolul 9 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/115 reiese că această împrejurare nu justifică neadoptarea unei decizii de returnare în privința unui resortisant al unei țări terțe aflat într-o asemenea situație, ci numai amânarea îndeplinirii acestuia, în executarea deciziei menționate (a se vedea Hotărârea din 3 iunie 2021, *Westerwaldkreis*, C- 546/19, EU:C:2021:432, punctele 57- 59).
- 31 Soluția din ultima hotărâre menționată poate fi susținută de faptul că nici din modul de redactare, nici din poziția articolului 5 în economia Directivei 2008/115 nu rezultă că ar fi posibilă luarea în considerare a principiului nereturnării numai în contextul deciziei de returnare. Singura obligație care decurge din acest articol 5 pentru statele membre este de a respecta principiul nereturnării la transpunerea directivei. Potrivit articolului 19 alineatul (2) din cartă, nimeni nu poate fi strămutat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante. Respectarea acestui principiu se asigură nu doar prin faptul că statul membru nu emite o decizie de returnare, ci și prin amânarea executării deciziei de returnare.

- 32 Totodată, posibilitatea amânării îndepărtării în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/115 nu vizează doar situațiile provizorii. Nici din modul de redactare, nici din economia sau geneza acestei directive nu rezultă limitarea la interdicțiile de îndepărtare provizorii. În timp ce articolul 9 alineatul (2) din Directiva 2008/115 prevede că statele membre pot amâna îndepărtarea pentru o perioadă corespunzătoare, în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz, ținând seama în special de circumstanțele prevăzute la alineatul (2) literele (a) și (b), la articolul 9 alineatul (1) litera (a) din această Directivă nu este prevăzută nicio limitare temporală la o „perioadă corespunzătoare”.

### **Solicitare de judecare accelerată a cauzei**

- 33 Instanța de trimitere cunoaște faptul că nu sunt îndeplinite condițiile pentru judecata în procedura accelerată în conformitate cu articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții. Cu toate acestea, ținând seama de numărul mare de refugiați din Germania care au prezentat o nouă cerere de azil în acest stat membru, deși un alt stat membru le-a acordat protecția internațională, și care nu se pot întoarce în acest alt stat membru, este recomandabilă soluționarea cu celeritate a cauzei. În aceste condiții, instanța de trimitere solicită judecarea ei în procedura accelerată.